

EUROPEISKA DATATILLSYNSMANNEN

Sammanfattning av yttrandet från Europeiska datatillsynsmannen om skyddsåtgärder och undantag enligt artikel 89 i den allmänna dataskyddsförordningen inom ramen för ett förslag till en förordning om integrerad statistik över jordbruksföretag

(Den fullständiga texten till detta yttrande finns på engelska, franska och tyska på Europeiska datatillsynsmannens webbplats www.edps.europa.eu)

(2018/C 14/06)

Förslaget till förordning om integrerad statistik över jordbruksföretag, såsom det föreslås av Europeiska kommissionen, efter samråd med Europeiska datatillsynsmannen, ger i sig upphov till få dataskyddsfrågor. De ändringar som föreslås inom ramen för diskussionerna i rådet ger dock upphov till nya frågor som ursprungligen inte presenterades i kommissionens förslag. I synnerhet skulle, om dessa ändringar skulle inbegripas i den slutliga lydelsen, utkastet till förordning utgöra den första EU-rättsakt som skulle föreskriva ett undantag från rätten till tillgång och rättelse såväl som från rätten till begränsning av och rätten att göra invändningar mot behandling av personuppgifter för statistiska ändamål i enlighet med artikel 89 i den allmänna dataskyddsförordningen. Europeiska datatillsynsmannen välkomnar därför att rådet rådfrågade honom angående denna nya utveckling, varigenom Europeiska datatillsynsmannen gavs möjlighet att avge ett yttrande i detta skede av förfarandet.

Detta yttrande inriktas på nödvändighetstestet för undantag enligt artikel 89 i den allmänna dataskyddsförordningen, tolkad mot bakgrund av stadgan. Europeiska datatillsynsmannen betonar i synnerhet att rätten till tillgång och rättelse fastställs i artikel 8.2 i själva stadgan och anses vara väsentliga beståndsdelar i rätten till skydd av personuppgifter. Eventuella undantag från dessa rättigheter får inte gå utöver vad som är absolut nödvändigt för att uppnå dess mål och måste uppfylla de höga normer som krävs enligt artikel 52.1 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och artikel 89 i den allmänna dataskyddsförordningen.

Utöver att belysa behovet av en grundlig bedömning av nödvändighet påpekas även i yttrandet behovet av att minimera omfattningen av eventuella begränsningar, och däri diskuteras arten av de skyddsåtgärder som krävs. I yttrandet diskuteras även artikel 11 i den allmänna dataskyddsförordningen, som potentiellt skulle kunna bidra till att hantera några av de farhågor från nationella statistikinstitut som tagits upp av rådet, utan att några undantag enligt artikel 89 i den allmänna dataskyddsförordningen skulle behöva göras. I synnerhet skulle, i enlighet med artikel 11, de registrerade rättigheter enligt artiklarna 15–20 inte gälla i fall där en personuppgiftsansvarig kan visa att denne inte är i stånd att identifiera den registrerade.

Mot bakgrund av ovanstående rekommenderar Europeiska datatillsynsmannen att rådet omprövar nödvändigheten av de föreslagna undantagen mot bakgrund av den norm som fastställts enligt artikel 89 i den allmänna dataskyddsförordningen, tolkad mot bakgrund av stadgan. Såvida inte EU-lagstiftaren kan tillhandahålla ytterligare motiveringar för behovet av sådana undantag, och anpassa bestämmelsernas omfattning så att den blir snävare, rekommenderar Europeiska datatillsynsmannen i stället att man beaktar i vilken utsträckning artikel 11 i den allmänna dataskyddsförordningen kan utnyttjas för att ta itu med berättigade farhågor från nationella statistikinstitut. Det kan vara relevant vid skeden av behandling av personuppgifter när de koder som kopplar samman de enskilda personerna med dataseten om dem redan har raderats och andra tekniska och organisatoriska åtgärder har vidtagits för att säkerställa att de enskilda personerna inte längre kan identifieras av statistikinstitutionen eller av någon annan part.

Europeiska datatillsynsmannen betonar dock att för den inledande period som ofta krävs för sammanställning av statistik under vilken de enskilda personerna måste förbli direkt eller indirekt identifierbara fortsätter de allmänna regler som fastställs i den allmänna dataskyddsförordningen att gälla. Att det kan krävas finansiella och mänskliga resurser för inrättandet av tekniska och organisatoriska åtgärder för att ge enskilda personer tillgång och andra rättigheter är i sig inte en giltig motivering för att frånga de enskilda personernas rättigheter enligt den allmänna dataskyddsförordningen. Detta gäller för alla rättigheter hos den registrerade enligt den allmänna dataskyddsförordningen, och är särskilt avgörande för rätten till tillgång och rättelser som uttryckligen krävs enligt stadgan och som utgör väsentliga beståndsdelar av den grundläggande rätten till skydd av personuppgifter.

1. INLEDNING OCH BAKGRUND

Den 9 december 2016 antog Europeiska kommissionen (kommissionen) ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om integrerad statistik över jordbruksföretag och om upphävande av förordningarna (EG) nr 1166/2008 och (EU) nr 1337/2011 (förslaget) ⁽¹⁾. Syftet med förslaget är att skapa ett mer samstämt, flexibelt och sammankopplat system för statistik över jordbruksföretag och tillhandahålla den rättsliga ramen för ett program för undersökningar om jordbruksföretag med inledning med en jordbruksräkning som ska genomföras 2020.

Själva förslaget till förordning, såsom det föreslås av kommissionen, gav efter samråd med Europeiska datatillsynsmannen (EDPS) upphov till endast ett fåtal dataskyddsfrågor, och dessa har tillbörligen hanterats i förslaget. Faktum är att Europeiska datatillsynsmannen välkomnar att han har rådfrågats av kommissionen innan förslaget antogs och att hans informella kommentarer har beaktats. Han stöder i synnerhet hänvisningarna, i skäl 16, till den tillämpliga dataskyddslagstiftningen, Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG ⁽²⁾ och dess nationella genomförandebestämmelser, såväl som Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 ⁽³⁾, enligt vad som är tillämpligt. Han välkomnar även hänvisningen, i skäl 26, till att Europeiska datatillsynsmannen har rådfrågats. Eftersom förslaget, såsom det offentliggjordes den 9 december 2016, inte gav upphov till några väsentliga utestående farhågor om dataskydd, beslutade Europeiska datatillsynsmannen i det skedet att inte avge något formellt yttrande.

Vissa ändringar som diskuteras inom ramen för förhandlingarna i Europeiska unionens råd (rådet) under lagstiftningsförfarandet ger dock upphov till nya frågor som ursprungligen inte förekom i kommissionens förslag. Om dessa ändringar skulle inbegripas i den slutliga lydelsen skulle utkastet till förordning utgöra det första EU-instrumentet som uttryckligen skulle föreskriva ett undantag från rätten till tillgång och rättelse såväl som från rätten till begränsning och rätten att göra invändningar i enlighet med artikel 89 i den allmänna dataskyddsförordningen.

Denna väsentliga nya beståndsdel berättigar ett yttrande från Europeiska datatillsynsmannen i detta skede av förfarandet. Europeiska datatillsynsmannen välkomnar därför att rådet beslöt att rådfråga honom om denna nya utveckling och – den 26 september 2017 – specifikt begärde att Europeiska datatillsynsmannen ser över dessa ändringar som föreslås inom ramen för förhandlingarna i rådet ⁽⁴⁾.

Syftet med detta yttrande är att tillhandahålla specifika rekommendationer om förslaget till förordning, med inriktning på de relevanta utkast till ändringar som diskuteras i rådet. Inriktningen för detta yttrande består, enligt avsnitt 2, i att diskutera och bidra till att bedöma huruvida de föreslagna undantagen uppfyller nödvändighetstestet för undantag för statistiska ändamål enligt artikel 89 i den allmänna dataskyddsförordningen och enligt artikel 52.1 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (stadgan). Dessutom ger Europeiska datatillsynsmannen, i avsnitt 3, rekommendationer om de föreslagna bestämmelserna om skyddsåtgärder.

4. SLUTSATSER

Om de föreslagna ändringarna skulle inbegripas i den slutliga lydelsen skulle utkastet till förordning utgöra EU:s första lagstiftningsinstrument som skulle föreskriva ett undantag från rätten till tillgång och rättelse såväl som från rätten till begränsning av och rätten att göra invändningar mot behandling av personuppgifter för statistiska ändamål i enlighet med artikel 89 i den allmänna dataskyddsförordningen. Med tanke på hur nytt och viktigt detta ämne är välkomnar och uppskattar Europeiska datatillsynsmannen rådets samråd och farhågor om vilken inverkan detta förslag skulle kunna ha på skyddet av personuppgifter.

- Europeiska datatillsynsmannen rekommenderar att rådet omprövar nödvändigheten av de föreslagna undantagen mot bakgrund av den norm som fastställts enligt artikel 89 i den allmänna dataskyddsförordningen, tolkad mot bakgrund av stadgan.
- Såvida inte EU-lagstiftaren kan tillhandahålla ytterligare motiveringar för behovet av sådana undantag, och anpassa bestämmelsernas omfattning så att den blir snävare, rekommenderar Europeiska datatillsynsmannen i stället att man beaktar i vilken utsträckning artikel 11 i den allmänna dataskyddsförordningen kan utnyttjas för att ta itu med berättigade farhågor från nationella statistikinstitut. I synnerhet kan det vara relevant vid skeden av behandling av personuppgifter när de koder som kopplar samman de enskilda personerna till dataseten om dem redan har raderats, och andra tekniska och organisatoriska åtgärder har vidtagits för att säkerställa att de enskilda personerna inte längre kan identifieras av statistikinstitutionen eller av någon annan part.

⁽¹⁾ COM(2016) 786 final – 2016/0389 (COD).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (EGT L 281, 23.11.1995, s. 31).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter (EGT L 8, 12.1.2001, s. 1).

⁽⁴⁾ Se noten från ordförandeskapet till delegationerna om skäl 16a och artikel 12a i ordförandeskapets text (dataskydd) (referensnummer 12351/17), daterat den 21 september 2017 i Bryssel. Detta dokument är även tillgängligt för allmänheten i rådets register på <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12351-2017-INIT/en/pdf>

Ifall behovet av särskilda undantag i ett senare skede skulle visa sig motiverat skulle Europeiska datatillsynsmannen utfärda följande ytterligare rekommendationer angående artikel 12a vad gäller villkoren och skyddsåtgärderna:

- Europeiska datatillsynsmannen välkomnar det tydliga uttalandet om att personuppgifter inte ska användas för att vidta åtgärder eller fatta beslut avseende specifika registrerade personer.
- Europeiska datatillsynsmannen välkomnar också bestämmelsen om att personuppgifter endast ska användas för statistiska ändamål.
- Europeiska datatillsynsmannen rekommenderar att texten ses över så att det tydligt fastställs i densamma att behandlingen av personuppgifter ska vara föremål för pseudonymisering och (snarare än eller) andra tillbörliga skyddsåtgärder enligt artikel 89.1.

Bryssel den 20 november 2017.

Giovanni BUTTARELLI

Europeiska datatillsynsmannen
